

Splošne vesti

JADRANSKA STRAŽA IN »VRTEC«

Uredništvo mladinskega lista »Vrtca« je pred dnevi razposlalo na vse osnovne, mešanske, srednje in strokovne šole poslanico, ki po svoji vsebini zasluži, da se pečamo nekoliko z njo, kakor tudi z namenom, ki ga zasleduje.

V poslanici je ponatisnjeno pismo, ki ga je pred dnevi uredništvo »Vrtca« od Oblastnega odbora Jadranske straže. To pismo je ponatisnjeno v izveščju tako, da mora vzbuditi v čitatelju vtis, da je »Vrtca« postal oficijelno glasilo Jadranske straže.

Ne bomo razpravljali o tem, ali je tak način reklame fair ali ne, hočemo le pojasniti zadevo vsem, ki se obračajo na Mladinsko matico in žele pojasniti, zakaj je Vrtca postal oficijelno glasilo Jadranske straže.

Pismo, ki ga uredništvo v svoji poslanici ponatiskuje, niti v tako prirojeni obliki ne daje uredništvu mandata oficijelnosti. Oblastni odbor Jadranske straže je le sprejel ponudbo uredništva »Vrtca«, da bo propagiral idejo Jadranske straže in prinašal članke, ki naj popularizirajo vrednost in koristi našega morja. Vključno dejstvu, da hoče Jadranska straža stati nad vsakim strankarskim bojem in nad vsakim prepričanjem, bi Oblastni odbor svojega pristanka na ponudbo najbrž ne bil dal, ko bi vedel, za kaj se bo njegovo pismo izrabilo.

Mrzlična naglica reklame uredništva »Vrtca« postane pa razumljivejša ob ugotovitvi, da se je uredništvo »Našega roda« še pred uredništvom »Vrtca« obvezalo služiti isti nalogi in da se je sekcija Podmladka Jadranske straže na svoji seji dne 1. maja 1933. izjavila, da smatra »Naš rod« za svoje oficijelno glasilo, ker je ta list že po številu svojih naročnikov najbolj pokrit za to.

Uredništvo »Našega roda« ni hotelo kovati kapitala iz tega, ker se je zavedalo, da bi se mogla ta odločitev sekcije napak tolačiti in ker stoji na stališču, da ni privilegij, temveč dolžnost vsega mladinskega časopisa posvetiti se ustanovi, ki ima toliko vitalnega pomena za vzgojo našega naroda, kot ga ima Podmladec Jadranske straže.

Sledeč tej svoji dolžnosti, je Mladinska matica že v zadnjih »Kresnicah« posvetila nekaj strani Jadranski straži.

Vsaakega dobrega državljan mora veseliti, če opazi, da se je vendar nekje zasvetila luč, ki nam Jugoslovenom ustvarja platformo, na kateri se bomo morda vendar znašli enih in istih misli in stremeljenj. In ravno zaradi tega ne moremo mirno mimo dejstva, da se skuša tudi okrog tega stremeljenja umetno graditi meja, ki smo je tako vajeni v javnem življenju.

Ne odklanjamo tekmovanja, ali to tekmovanje naj bo plemenito in naj zasleduje cilj vzbuditi v mladini ljubezen in ponos do našega morja in do vsega, kar je z njim v zvezi. Proti vsakemu tekmovanju z drugačnimi cilji pa se bomo borili zaradi stvari, ki bi morala biti vsakemu dobremu jugoslovanskemu državljanu sveta.

VSE JUGOSLOVANSKO UČITELJSTVO ZA NAŠE POPLAVLJENCE.

»Narodna Prosveta« je objavila apel ljubljanske sekcije za pomoč po zadnjih poplavih prizadetim in iskreno vabi vse tovariše in tovarišice iz ostalih banovin, naj tudi oni zbirajo prispevke in jih pošiljajo ljubljanski sekciji.

Za veliko pozornost vodstva našega »Udruženja«, ki nam je najlepši dokaz naše skupnosti in bratstva, smo iskreno hvaležni. — Gorje enega naših bratov je tudi naše gorje. Velika nesreča prizadetih je toliko hujša, ker so jim prav za zimo uničeni vsi pridelki, mnogim tudi domovanja.

Ponovno prosimo vse članstvo in naša sreska društva, naj z vso vnemo in poštrev-

mentu. Vse reformno delo vodi znani pedagog Vrana, ki nam tolmači ves sistem diferenciacije pouka po sposobnosti. Za dosego svojega namena imajo na razpolago vse. Čitalnice z bogatimi izbori knjig, razne mladinske liste in časopise, dela svetovnih velikanov. Pri risanju izdelujejo plakate za tovarno. Sami sestavljajo program dela in ekskurzij. Imajo klube: zemljepisne, za varstvo živali, fotografске, gospodinske, za prehrano itd., v katerih samostojno referirajo. Učenec, ki je prišel iz Jugoslavije, je v zemljepisnem klubu referiral o naši državi. Otipljiva je avtonomija otrok. Kolikor pač sam otrok more brez učitelja. Vprašuje, kadar ne razume. Tako pride individualno delo v kolektivno. Spravljanje individualnega učenčevega dela v sklad s kolektivnim je eno izmed najvažnejših načel. Nimajo razredov. Vse delo se razvija za vsak predmet v posebni delavnici. Obravnavajo elemente, razne sirovine in produkte, ki so važni za delo v tovarnah, v katerih bodo nasledovali svojim očetom. Otrokom dajo to, kar bo zahtevalo od njih življenje. To so šole naroda, ki hoče ustvariti otroke, da bodo stali na svojih nogah. Vedo, kaj je resnično, realno življenje. Zato bodo tudi produktivni. Iz klopi v življenje, ki jih obdaja.

Učitelji sami sodelujejo, se učijo, eksperimentirajo. Po svojih zamislekih sestavljajo učne knjige. Tako ustvarjajo novo miselnost, novo ideologijo življenja.

Ne morem pozabiti prirodoopisnega pouka. Vsak ima svojo gredo in rastline, svoje mikroskope. Opazujejo, zapisujejo, dognanja. Referirajo. Iz snovi izpuščajo razne probleme. Tako nastanejo razni napisi: solnce je darovalec življenja! Tema ubija življenje!

Pri fiziki so se igrali z aparati, ki jih še nisem videl. Na učiteljsku nisem videl mikroskopa, da o drugem še življenjsko važnejšem ne govorim. Kako malo nam je dala šola za življenje. Pisava je individualna. V ele-

valnostjo slede apelu sekcije in po svojih močeh in uvidenosti store vse, da pomagamo lajšati gorje težko prizadetim.

Ne pozabimo zlasti otrok, ki bodo zaradi pomanjkanja hrane, nezadostne obleke in nezdravih stanovanj najbolj trpeli.

— **Inspekcijko potovanje g. prosvetnega ministra.** Pretekli teden je odšel prosvetni minister g. Radenko Stanković na inspekcijko potovanje po Vardarski banovini. Ogle dal si je osnovne, srednje in strokovne šole v Skoplju, Bitolju, Ohridu. — Zanimal se je tudi za vse prosvetne ustanove na jugu naše države. Ni se pa zadovoljil samo z ogledovanjem prosvetnih institucij po raznih mestih, marveč je obiskal tudi mnogo vasi na jugoslovansko-grški meji in se v teh krajih zanimal predvsem za razvoj osnovnega šolstva. Ogle dal si je tudi sv. Naum na albanski meji. Odtod je odpotoval na Kosovo, nakar se je povrnil v Beograd.

— **Tovariši, tovarišice,** sezite po zemljevidu »Kamniške planine, Gorenjska ravnina, Ljubljanska polje«, ker je izvrstno učilo za domoznanski pouk. Pri večjem naročilu cena 4 Din. Založba Učit. doma v Ljubljani.

— **Društvo za ustanavljanje šolskih zobnih ambulatorijev** se najlepše zahvaljuje vsemu učiteljsstvu za trud pri prodajanju knjižice »Neguj zobe« ter vljudno prosi vsa ona šolska upraviteljstva, ki do sedaj še niso mogla nakazati denarja, naj to napravijo, kakor hitro jim bo mogoče. Neprodane brošure naj ostanejo na šolah do nadaljnjega ukrepa društva. Mnogo šol knjižico s pridom uporablja pri higienskem pouku. Društvo pa opozarja cenjeno učiteljsstvo, da se je pri končni redakciji na strani 10, vrsta 24 in na strani 18, vrsta 24 beseda »izločajo« slabo nadomestila z izrazom »izločajo«, kar bistveno spremeni smisel stavka in naj se popravi z »proizvajajo« ali »povzročajo nastajanje«.

Za ugankarje razpisuje »Naš rod« lepe nagrade, ki so jih dale na razpolago razne tvrdke. Tvrda Bata je dala na razpolago par čevljev po meri, prav tako so obljubili lepa darila drogerija Gregorič, pa tudi razne knjigarne in papirnice. Natančnejši podatki bodo objavljeni v 1. številki »Našega roda«.

— **Nova izdaja samospisov!** Založilo jo je pevsko društvo Ljubljanski Zvon v Ljubljani. Vanjo so prispevali 15 pesmi za visoki, srednji in nizki glas skladatelji: E. Adamič, M. Bravničar, J. Pavčič, St. Premrl, Z. Prelovec, H. Svetel, M. Tomc in V. Vodopivec. Tudi na zunaj lična zbirka je napredna v »Učiteljski knjigarni« kakor tudi v drugih knjigarnah.

— **Izredni občni zbor Hranilnega in posojilnega konzorcija,** kreditne zadruge državnih uslužbencev v Ljubljani, se vrši v ponedeljek, 13. novembra 1933 ob 20. uri v magistratni posvetovalnici. Mestni trg. Dnevni red: 1. Sprememba pravil. 2. Slučajnosti.

Nove predpisane tiskovine:

Proračun kraj. šol. odbora,
Obračun kraj. šol. odbora,
Zapisnik proračunske seje in
Zapisnik obračunske seje kraj.
šol. odbora

N a r o č i l a s p r e j e m a

Učiteljska tiskarna v Ljubljani

mentarnem razredu tablic ne poznajo, pišejo kar na papir. Razen bogato ilustriranih čitank, rabijo knjige, liste in časopise. Otroci izdajajo svoj list: »Mlady Zlin«. Pišejo in ilustrirajo sami. Zato je seveda treba denarja in razumevanja. Povsod srečaš tedenski časopis »Mlady svet«.

V odmoru pripelje avto mleka, kruha in peciva. Vse zastoj, kolikor kdo hoče. Zato pa je povsod zdravje in veselje.

Šolska kuhinja da tedensko tisoče obedov, največ brezplačno, druge za malenkostno ceno.

Po vzoru reformne šole v Zlinu je 144 poizkusnih šol v vsej Čehoslovski.

Vsekarje socializacija in kolektivizacija. Prijetno je z ljudmi, ki čutijo nove smeri. Brno.

Popoldne je ogled pivovarne. Letno proizva- 280.000 hl piva. Pasli smo se na vseh napravah in z občudovanjem opazovali 60 hl in še večje sode orjake. Seveda so nas tudi bogato pogostili.

Zvečer smo prisostvovali koncertu, ki ga je priredilo dijaštvo nižjih srednjih šol skupno z Jugosl. akademiki. Spored pesmi je popestrilo recitiranje Gregoričeve »Soči« v slovenskem in češkem jeziku. Prelila jo je v njih-hov jezik dijakinja VII. gimnazije, ki odlično obvlada slovenščino. Pesem nas je zelo vzdostila, vse lepša nam je bila tukaj.

Drugi dan nas je sprejela znana podzemljiska jama Macocha v svoje kraljestvo.

Bela, gladka cesta. Nizki hribi. S smrekami razstili. Debeli dve uri smo hodili in se izogibali avtomobilom. Smilil se mi je tovariš, ki so ga žulili novi Bat'a čevlji do krvi.

Bili smo bogato poplačani. Prostrane dvorane. Kapniki veliki in tenki, v prečudnih oblikah.

Kaplje ustvarjajo tiho, da ne motijo tišine. Vse to skrivnostno dogajanje prirode prevzame človeka.

Učiteljski pravnik

POKOJNINSKI FOND DRŽAVNIH NAMEŠCENCEV.

Finančni minister je izdal glede izvajanja čl. 272 uradniškega zakona z dne 31. marca 1931 to-le pojasnilo:

Državni upokojenci, ki so imeli 1. aprila 1931 pokojninske prejemke po zakonu o uradnih in drugih državnih uslužbencih civilnega reda z dne 31. julija 1923, po zakonu o državnem prometnem osoblju z dne 28. oktobra 1923, po zakonu o ustroju vojske in mornarice z dne 9. avgusta 1923, po uredbi o izpremembah in dopolnitvah določb orožniškega zakona in zakona o orožniškem pokojninskem fondu z dne 22. marca 1929 in po zakonu o orožniških z dne 27. septembra 1930, lahko zaradi zaračunavanja svoje rodbinske pokojnine naknadno vplačajo prispevke za dobo od prvega dne prihodnjega meseca po mesecu upokojitve do 1. aprila 1931.

Državni upokojenci, ki so imeli 1. aprila 1931 pokojninske prejemke po zakonih z obvezno močjo pred 1. septembrom leta 1923, lahko postanejo vlagatelji uradniškega pokojninskega fonda in lahko kot taki naknadno vplačajo prispevke za dobo od prvega dne prihodnjega meseca po mesecu upokojitve do konca meseca, v katerem so vložili prošnjo za sprejem v članstvo fonda. Osnova za prispevke v ta fond so prejemki, ki so po zakonu upokojitve tvorili podlago za določitev osebnih pokojnin. Mesečni prispevek znaša 5% od osnove. Naknadna vplačila se lahko opravijo naenkrat ali v mesečnih obrokih, in sicer v gotovini ali z odbitkom redne pokojnine.

Mesečni obrok mora biti enak rednemu mesečnemu prispevku, lahko pa obsega tudi več mesečnih prispevkov. Prispevki se vplačajo naknadno brez obresti za preteklo dobo. V primeru, da vlagatelj umre, preden je plačal vse svoje prispevke, se mu pri določitvi rodbinske pokojnine vstjeje le doba, za katero je naknadno vplačal prispevke.

Državni upokojenci, ki žele naknadno vplačati te prispevke, pošljejo finančnemu ministru, splošni oddelk, prošnjo, v kateri morajo izjaviti, za katero dobo in na kakšen način hočejo poravnati te vloge. Prošnji morajo priložiti prepis sklepa, na podlagi katerega se jim izplačuje osebna pokojnina. Sklep o naknadnem vplačilu prispevkov in o sprejemu v redno članstvo izda načelnik splošnega oddelka po čl. 8 zakona o organizaciji fin. uprave in čl. 106 do 110 zakona o splošnem upravnem postopku. Odlok se najprej izroči glavni kontroli, da ga potrdi, nato pa ga dobe pristojna finančna ravateljstva oziroma glavna državna blagajna s prepisom potrditve s strani glavne kontrole v izvršitev. Finančna ravateljstva oziroma državna blagajna bodo pobirali prispevke za uradniški pokojninski fond po določbah čl. 25 pravilnika o uradniškem pokojninskem fondu. V primeru, da se vplačilo opravi v gotovini, pošljejo te zneske finančna ravateljstva, oziroma glavna državna blagajna Državni hipotekarni banki. Vse vloge in priloge za ureditev članstva pokojninskega fonda po teh navodilih so oproščene taks.

Naša gospodarska organizacija

Ljubljansko učiteljsko društvo je tudi letos izplačalo Učit. domu v Ljubljani ob zaključku letnega računa obvezen prispevek Din 2000.— S tem je ljubljansko učiteljsko pokazalo, da se zaveda velikega pomena, ki ga bo imel bodoči dom za učiteljsstvo, predvsem za ono iz podeželja. Zato bodi na tem mestu izrečena zavednemu ljubljanskemu učiteljsstvu najiskrenejša zahvala! Ostalim učiteljskim društvom pa: Posnemajte!

— **Še en posnemanja vreden zgled!** Tovarš V. K. iz K. piše: »Danes sem Vam nakazal na Vaš račun pri poštni hranilnici v Ljubljani Din 100.— za Učiteljski dom v Ljubljani. Enak mesečni prispevek bom nakazoval skozi 10 mesecev, s čimer se hočem oddolžiti za uslugo, ki mi jo je izkazala neka stanovska ustanova.« Najlepša hvala in živeli!

Blagajnik Učit. doma.

Mladinska matica

Večina šol je poslala naročnike za »Naš rod«. Ostale šole prosimo, da nam sporočijo število naročnikov na naše publikacije čim prej. To uprava nujno potrebuje za to, da določi naklado. Lansko in predlansko leto je prva številka zmanjkala in ni izključeno, da se tudi letos ne ponovi.

Uprava je razposlala na vse šole razen okrožnice za naročanje tudi seznam knjig, katerim je Mladinska matica znižala ceno za 25 do 50%. Prosimo cenj. tovariše in tovarišice, da razobesijo omenjeni letak v razredu, da si ga učenci lahko ogledajo in naročijo knjige.

Na razna vprašanja, ali veljajo znižane cene tudi za Ribičičevo Miklavžovo noč, ki je bogato ilustrirana v 4 barvnem tisku, javljamo, da je tudi za to knjigo cena izdatno znižana. Prej je stala broširana 22 Din, vezana 30 Din, sedaj pa broš. 16'50 Din, vez. 22'50 Din.

NEKAJ STATISTIKE LETOŠNJIH NAROČNIKOV NA »NAŠ ROD«

Sv. Barbara v Haložah	letos 20 lani 17
Beltinci	30 21
Bled	74 91
Bohinjska Bistrica	91 90
Breg pri Ptuj	18 10
Breznica	123 159
Celje, deška	119 110
Črneča vas	64 66
Črneča vas	14 5

Crnomelj	76	40
Dev. Mar. v P.	147	126
Dobova	67	65
Domžale	51	56
Sv. Florijan p. Doliču	32	15
Gor. Lendava	1	17
Grahovo	42	36
Grize	80	95
Horjul	45	34
Jesenice, dekl.	159	149
Jezerško	64	59
Kamnik	76	98
Kranj, deš.	89	83
Sv. Lenart p. Vel. Ned.	47	20
Ljubljana, pomož. š.	131	154
Ljubljana, IV. dekl.	149	156
Ljubljana, licejska o. š.	215	250
Logatec	67	43
Maribor, III. deš.	166	186
Maribor, IV. deš.	85	57
Maribor, dekl. vadn.	32	0
Sv. Peter p. Moste	18	0
Radgona, gor.	98	74
Sv. Rupert pri Sv. Lenartu	104	41
Ruše	81	50

Učiteljski pevski zbor JUJ

— **Kot smo že poročali,** se je naš pevski zbor spopolnil. Velik del svežih moči so dali zboru naši najmlajši tovariši(-ice) — abiturienti(-inje).

A to nam še ni zadostovalo, da se na prihodnjem sez. koncertu dostojno predstavimo naši koncertni publiki. Za izvajanje nekaterih točk programa je naš 70 članski zbor še vedno prešibak.

Posebno velja to za Gallusovo 16-ero glasno »Motetto LVI«, deloma tudi za M. Tajčevičeve: »Četiri duhovna stih«, ki jih bomo na novembrskem koncertu celotno izvajali, nadalje bi bilo izključeno izvajanje Iv. Mateičevega zbora »Čače moj«, pisanega za moški, ženski in otroški zbor in 2 soli, da nam niso po uvidenosti g. direktorja Drž. učiteljske šole N. Marolta priskočili na pomoč naši bodoči tovariši(-ice) — gojenci imenovane šole.

Za to gesto se g. direktorju lepo zahvaljujemo. Prav tako zahvalo dolgujemo gg. profesorjema Gröbmingu in Repovšu.

Z zborom 60 mladih pevcev in pevk smo že pričeli študirati gori označene zборе in jih delno naštdirali. Pohvaliti moramo v prvi vrsti njih mladostni idealizem ter točnost in red pri obiskovanju teh napornih vaj.

Poleg teh treh zborov imamo na ljubljanskem koncertu še sledeče skladbe: Slavko Osterc: Magnificat, velik zbor s spremljavo klavirja ter istega skladatelja skladbo: Ko sem ja služil. E. Adamič je zastopal na programu s prelepo: Marija in brodar. A. Lajovic izpopolnjuje program z dvema starejšima opusoma Vodica čista se vila in Napitnico. Izmed naših najmlajših je prispeval k programu P. Sivice svoj Slow fox na besedilo Pajek in muha, pisan za mešan zbor s spremljavo klavirja. Še dva skladatelja sta na programu: M. Logar: Moja zemlja na Gervaisovo besedilo in Slavenski z mogočno Voda zvira iz kamena, Ljubavno in Zagorsko pesmo ter Čapljskimi tatari.

Z nekaterimi spremembami ponovimo ta koncert v Zagrebu. Na tem koncertu prevzame najbrže del vzporeda naš ženski zbor. — »Trboveljski slavčki«, ki so nameravali skoraj istočasno kot mi koncertirati v Zagrebu, so na našo prošnjo preložili svoj koncert na pomladansko sezono. Upravi zbora se za to njihovo uvidenost prav lepo zahvaljujemo.

Šolski radio

— **III. teden.** V torek dne 17. oktobra bo higiensko predavanje gospe dr. Šimec Amalije. V petek dne 20. oktobra bo podal g. Josip Zabkar v obliki reportaže »Pot gline do kame-nitaste posode.« Spored: 1. Nastanek gline (reportaža iz narave). 2. Človek spoznava njena svojstva — utemeljitev lončarske obrti. 3. Izprehod po keramični tvornici: a) priprava sirovin, b) oblikovanje gline, c) žganje izdelkov v pečeh, d) barvanje, slikanje, tiskanje in drugi krasilni načini izdelkov, d) glaziranje, e) v skladišču.

Naprosamo ponovno, da se prijavijo predavatelji in predavateljice, ki imajo primerne teme za šolske radio ure. Javijo naj to na naslov Jugoslovensko učiteljsko udruženje, sekcija za dravsko banovino v Ljubljani, Frančiškanska ulica 6.

Stanovska organizacija JUJ iz društev:

— **JUU SRESKO DRUŠTVO V KRA-NJU** bo zborovalo v sredo 25. okt. t. l. ob 9. uri na deški narodni šoli v Kranju. Na dnevnem redu bodo poročila, predavanje o kmetijsko nadaljevalnem šolstvu, predlogi, občni zbor ter slučajnosti. Člane(ice), ki niso poravnali članarine za preteklo poslovno leto, prosimo, da to store najkasneje do 5. nov. t. l. ker se bodo drugače brezpozojno črtali iz društvenega seznama. — Odbor.

— **NOVOMEŠKO UČITELJSKO DRUŠTVO JUJ** bo zborovalo v soboto dne 21. oktobra 9. uri na osn. šoli v Novem mestu. Pred zborovanjem ob 8. uri se vabijo vsi odborniki k odborovi seji.

— **JUU SRESKO DRUŠTVO V KAMNI-KU** ima svoj občni zbor dne 21. oktobra t. l. ob 9. uri v Domžalah. Na dnevnem redu je: I. Poročila društvenih funkcionarjev. II. Poročilo o banovinski in glavni skupščini. III. Stanovske zadeve. IV. Slučajnosti. Udeležba obvezna. Odbor.